

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoP/53/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6315205545
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6315205545.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a sudcov Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú U. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, dieťa rodičov - Y. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom V. XXXX/XX, F., právne zastúpenej JUDr. Mgr. Ivanou Švarcovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Horná 41, Brezno a otca T. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom V. XXXX/XX, F., t.č. bytom H. N. XX, právne zastúpeného JUDr. Richardom Piliarom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Školská 4, Brezno, v konaní o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej na čas do rozvodu manželstva rodičov, v konaní o nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní kolízneho opatrovníka maloletej proti uzneseniu Okresného súdu Brezno, č.k. 8P 136/2015-84, zo dňa 16. 06. 2016, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením okresný súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým umožnil otcovi stretávať sa s maloletou každú pracovnú stredu od 15,00 hod. do 16,00 hod. na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno za prítomnosti pracovníčky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, bez prítomnosti matky maloletej. Zároveň matke uložil povinnosť zabezpečiť prítomnosť maloletej v uvedený deň a v uvedenú hodinu na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno. Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno uložil povinnosť umožniť styk otca s maloletou v úradnej budove za prítomnosti svojej pracovníčky s tým, že trvanie predbežného opatrenia určil do právoplatného rozhodnutia vo veci samej o úprave styku otca s maloletou.

2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že vzhľadom na prebiehajúce konanie o rozvod manželov - rodičov maloletej, ktoré konanie je spojené s konaním o úpravu pomerov manželov voči maloletému dieťaťu na čas po rozvode a za súčasného priebehu konania o návrhu matky o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností rodičov k maloletej na čas do rozvodu manželstva jej rodičov, je nevyhnutné upraviť pomery vo vzťahu k maloletej. Poukázal na to, že uznesením č. k. 8P 127/2015-16 zo dňa 22. 06. 2015 už bolo vo vzťahu k maloletej nariadenie predbežné opatrenie, ktorým bola maloletá odovzdaná do starostlivosti matky. Predbežné opatrenie sa stalo vykonateľným a nadobudlo právoplatnosť dňa 17. 07. 2015. V súčasnej dobe je však nevyhnutné upraviť predbežným opatrením aj styk otca s maloletou, nakoľko podľa súdnej znalkyne T. U. L. ako aj podľa psychologičiek, ktoré navštívila matka s maloletou a to T. R. J. a T. A. V. ako aj podľa svedkyne U. J. a nakoniec aj podľa tvrdenia matky dieťaťa je vzťah medzi maloletou a jej otcom dobrý, matka umožňovala styk otca s maloletou približne každý druhý víkend v sobotu a v nedeľu bez prespania, avšak od januára roku 2016 sa situácia zmenila. Od uvedenej doby matka prezentuje, že maloletá svojho otca odmieta, nechce k nemu ísť. Vzhľadom k tomu, že znalkyňa psychologička T. A. V. odporučila stretnutie medzi otcom a maloletou na neutrálnej pôde, súd prvej inštancie určil, že styk otca s maloletou sa bude realizovať na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno s poukazom na ust. § 1,4,10 a 11 zák. č. 305/2005 Z.

z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele v spojení s čl. 2,3, 5 a 9 Dohovoru o právach dieťaťa. Zdôraznil, že uvedený úrad disponuje kvalifikovanými pracovníkmi, za prítomnosti ktorých môže styk otca s maloletou prebiehať za tým účelom, aby pracovníčka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno usmernila otca v styku s maloletou a tiež preto, aby maloletá nemala žiadne obavy zo svojho otca napr., že by ju matke nevrátil. Nakoľko už predtým sa maloletá so svojim otcom stýkala bez prítomnosti matky, súd prvej inštancie rozhodol tak, že matka je povinná len zabezpečiť prítomnosť dieťaťa na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, pričom konkrétny styk otca s maloletou sa uskutoční bez jej prítomnosti. Kolízny opatrovník je povinný umožniť styk otca s maloletou v úradnej budove za prítomnosti svojej pracovníčky vychádzajúc z ust. § 76 ods. 2 OSP, podľa ktorého predbežným opatrením možno nariadiť povinnosť niekomu inému než účastníkovi vtedy, ak to možno od neho spravodlivo žiadať. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno zastupuje záujmy maloletej v konaní a súčasne mu táto povinnosť vyplýva aj z postavenia podľa zákona o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

3. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie kolízny opatrovník, ktorý považoval rozhodnutie súdu za arbitrážne neopierajúce sa o zákon. Uviedol, že úrad nie je prostredím usporiadaným pre výkon opatrení sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately a nie je prostredím usporiadaným na realizáciu styku rodiča s dieťaťom. Nariadením opatrením je porušené právo dieťaťa na bezpečné prostredie ako aj bezpečie a stabilitu prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava. Kolíznemu opatrovníkovi resp. úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo funkcii kolízneho opatrovníka nie je daná povinnosť zákonom byť účastníkom pri styku rodiča s dieťaťom v priestoroch úradu. Zo strany úradu práce, sociálnych vecí a rodiny nie je možné usporiadať prostredie vhodné na výkon opatrení sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately v priestoroch úradu, nakoľko počas úradných hodín do budovy prichádzajú občania, ktorí sa rozhodnú prísť v čase, ktorý im vyhovuje a pre ktorý sa rozhodli. Keďže po 15,00 hod. nie sú v budove všetci zamestnanci, ale len tí, ktorí majú službu nemôžu sa venovať v rovnakom čase viacerým klientom naraz. Rodina s dieťaťom sa nenachádza v takej situácii, že by sa dieťa ocitlo bez akejkoľvek rodičovskej starostlivosti, ak má dvoch schopných rodičov, ktorí chcú a vedia svoje rodičovské práva realizovať, preto nie je potrebný zásah orgánu sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately. V zmysle § 3, 4 a 9 zákona o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vyhlásil ho za nezákonné.

4. Vyjadrenie k odvolaniu nebolo podané.

5. Súd prvej inštancie napadnuté predbežné opatrenie nariadil dňa 16. 06. 2016, s tým že odvolaciemu súdu bola vec predložená ako súdu odvolaciemu dňa 27. 07. 2016. Dňom 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej v texte len „CMP“), ktorý v zmysle § 395 ods. 1 upravuje, že tento zákon platí aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej v texte „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ktorý tiež nadobudol účinnosť 01. 07. 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované.

8. Podľa § 360 ods. 1 CMP neodkladné opatrenia možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

9. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

10. Podľa § 325 ods. 2 písm. d/ CSP neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

11. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého je nevyhnutné upraviť pomery vo vzťahu k maloletej, ak bola maloletá zverená do starostlivosti matke predbežným opatrením a doposiaľ nebolo rozhodnuté o stretávaní sa otca s dieťaťom. Nevyhnutnosť dočasnej úpravy vyvodil súd prvej inštancie najmä z toho, že v čase, keď začali súdne spory medzi rodičmi maloletej, či

už v konaní o rozvod ich manželstva resp. v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinnosti k maloletej na čas do rozvodu ich manželstva, vzťah medzi maloletou a jej otcom bol dobrý, matka styk otca s maloletou umožňovala približne každý druhý víkend v sobotu a v nedeľu bez prespania, avšak od januára roku 2016 sa situácia zmenila a matkou maloletej bolo prezentované, že maloletá svojho otca odmieta a nechce k nemu ísť. V záujme zabezpečenia styku otca s maloletou počas prebiehajúcich vyššie uvedených konaní bolo preto dôvodné, ak súd prvej inštancie tento styk otca s maloletou upravil a súčasne dôvodne prihliadal pri jeho úprave na dosiaľ zistené (preukázané) negatívne, verbálne a neverbálne postoje rodičov k sebe navzájom v rámci vzájomnej komunikácie najmä pri odovzdávaní dieťaťa na realizáciu styku otca s maloletou a z tohto dôvodu uložil povinnosť realizovať tento styk aj s ohľadom na odporúčenie znalkyne psychologičky T. A. V., na neutrálnej pôde - na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, teda na pôde kolízneho opatrovníka, ktorý v konaní zastupuje maloletú.

12. Odvolací súd na podporu správnych právnych záverov súdu prvej inštancie uvedených v odôvodnení jeho rozhodnutia dopĺňa (§ 387 ods. 2 CSP), že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno je ustanovený za kolízneho opatrovníka maloletej, zastupuje v prejednávacom konaní záujmy tohto dieťaťa a ako úrad disponuje kvalifikovanými pracovníkmi, ktorí môžu poskytnúť súčinnosť pri realizácii tohto styku otca s maloletou najmä v rámci odborného poradenstva, teda, aby kvalifikovaný pracovník usmernil otca v styku s maloletou a tiež preto, aby maloletá nemala žiadne obavy zo svojho otca, napr. že by ju nevrátil. Nemožno opomenúť ani to, že pri neodkladnom opatrení ide o opatrenie dočasného charakteru, ktoré trvá len do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Nejde teda o dlhodobé uloženie povinnosti kolíznemu opatrovníkovi byť účastným pri realizácii styku otca s maloletou, ale naopak v záujme dieťaťa napomôcť pri náprave vzťahov rodičov pri odovzdávaní dieťaťa na realizáciu styku otca s maloletou a odstránenie obáv maloletej z otca za odbornej asistencie kolízneho opatrovníka. Súd realizáciu styku otca s maloleťou v zmysle doporučenia znalca upravil na referáte poradensko-psychologických služieb ÚPSVaR t.j. na neutrálnej pôde, za prítomnosti odborníka, ktorý práve otcovi môže byť nápomocný pri nadväzovaní prirodzeného vzťahu s maloletou, pocitu spolupatričnosti a obnovení citovej väzby. (vid' aj rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica, č.k. 14 CoP 44/2014). Navyiac rodičia voči uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia odvolanie nepodali, toto rešpektujú a majú záujem o dočasnú realizáciu styku otca s maloletou na neutrálnej pôde za odbornej asistencie.

13. Námietky kolízneho opatrovníka v odvolaní sú preto nedôvodné a neprimerané, ak kolízny opatrovník vo svojej funkcii má hájiť záujmy dieťaťa, toto zastupovať a napriek tomu odmieta byť súčinný pri realizácii styku otca s maloleťou dieťaťom. Nie je možné prijať argument kolízneho opatrovníka, že mu túto povinnosť zákon neukladá. Zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately upravuje sociálnoprávnu ochranu detí na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a na zamedzenie nárastu sociálnopatologických javov. Nemožno tiež súhlasiť s tým, že by prostredie na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny nebolo možné považovať za prostredie vhodné na výkon opatrení sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately, ak bol za týmto účelom úrad zriadený a ak sa v ňom výchovné opatrenia napr. i prostredníctvom odborného poradenstva pravidelne realizujú. V prejednávacom prípade totiž nejde o bežnú realizáciu styku rodiča s maloleťou dieťaťom, ale o realizáciu styku za účasti kvalifikovaných odborných zamestnancov s tým, že na pôde kolízneho opatrovníka ako zástupcu dieťaťa by malo ísť o prostredie neutrálne a pre dieťa bezpečné. Nariadeným neodkladným opatrením nie je porušená ochrana dôstojnosti dieťaťa a jeho duševný, telesný a citový vývin, naopak, je len na jeho prospech, ak sa styk, ktorý má dočasne prebiehať na neutrálnej pôde bude realizovať za prítomnosti kolízneho opatrovníka - odborníka, ktorý má funkciu chrániť práva dieťaťa, napomôcť mu pri obnovení kontaktu a kvalitného vzťahu s rodičom, s ktorým sú jeho väzby narušené tak, aby do budúcnosti mohol tento styk prebiehať v prirodzenom rodinnom prostredí. Súd prvej inštancie v čase, kedy neodkladné opatrenie nariadil, dôvodne vychádzal z v tom čase platnej právnej úpravy - ust. §-u 76 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého možno uložiť povinnosť neodkladným opatrením aj niekomu inému ako účastníkovi konania, ak to možno od neho spravodlivo žiadať. Od kolízneho opatrovníka, ktorý v konaní chráni práva dieťaťa možno očakávať súčinnosť a pomoc pri dočasnej realizácii styku rodiča s dieťaťom, ak vyžaduje tak dieťa, ale najmä rodič odborné poradenstvo, ktoré kolízny opatrovník poskytuje, a ktorá povinnosť mu vyplýva aj z ust. § 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.

14. Zo zákonnej úpravy neodkladného opatrenia vo veciach osobnej starostlivosti o maloleté dieťa vyplýva, že súd pri rozhodovaní o ňom nezisťuje všetky skutočnosti, ktoré by musel zisťovať v prípade

konečného rozhodnutia vo veci samej a obmedzí sa len na osvedčenie najzákladnejších skutočností, z ktorých možno vyvodiť nutnosť dočasnej úpravy pomerov, pričom vždy je potrebné posúdiť, či touto dočasnou úpravou pomerov nedochádza k zásahu do základných práv jednotlivých účastníkov nad nevyhnutnú mieru a či dočasná úprava pomerov sleduje legitímny cieľ. V prípade, ak sa predbežné opatrenie týka dočasnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, čo je i v tomto prípade, je potrebné starostlivo zvážiť, či dočasná ochrana subjektívneho práva rodiča nie je v rozpore so subjektívnym záujmom maloletého dieťaťa, ktorý musí byť pri rozhodovaní dominantný.

15. Prvoradým záujmom maloletej je, aby napriek tomu, že bola zverená do osobnej starostlivosti matke sa stretávala s otcom, bol udržiavaný kontakt s ním, pričom nariadeným neodkladným opatrením má dôjsť k obnoveniu vzájomnej dôvery medzi otcom a maloletou a k náprave prístupu oboch rodičov pri odovzdávaní dieťaťa na realizáciu styku otca s maloletou. Súd prvej inštancie ako i súd odvolací preto pri rozhodovaní prihliadal na záujem maloletej, ktorý je prvoradý a ktorým je predovšetkým to, aby sa na jej výchove podieľali obaja rodičia, a to aj realizáciou styku otca na neutrálnej pôde a to na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno za účasti pracovníčky tohto úradu, ako kolízneho opatrovníka dieťaťa. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd starostlivo zvážil, že ochrana subjektívneho práva rodiča, teda aj zachovanie možnosti stretávania sa otca s maloletou, nie je v rozpore so subjektívnym záujmom dieťaťa, ktorý bol pri rozhodovaní dominantný, a teda nemôže byť ani v rozpore so záujmami kolízneho opatrovníka, ktorý dieťa v konaní zastupuje.

16. Kolízny opatrovník v odvolaní voči napadnutému uzneseniu nespochybnil vecnú správnosť nariadenia neodkladného opatrenia, len miesto jeho realizácie, teda, že realizácia tohto styku má po súdom určenú dobu (do právoplatného skončenia konania vo veci samej) byť realizovaná na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno. Skutočnosť, že styk otca s maloletou má byť po súdom určenú dobu realizovaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, je v súlade so záujmami dieťaťa, ktorý záujem je vo vzťahu k argumentom uvádzaným kolízny opatrovníkom v odvolaní prioritným. Odvolací súd tak považuje odvolanie kolízneho opatrovníka za vážne nepochopenie jeho funkcie a úlohy v prejednávanej veci, nepovažuje ho za dôvodné, v dôsledku čoho napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správne podľa § 387 ods. 1,2 potvrdil.

17. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).